

KREŠŤAN

POLITICKÉ A SPOLOČENSKÉ KATOLICKÉ NOVINY
VYCHÁDZAJÚ KAŽDÚ SOBOTU NA ŠESTNÁSŤ STRANÁCH.

<p>Predplatná cena: Na celý rok --- 4 koruny — hal. Na pol roka --- 2 " — " Na štvrt roka --- 1 " 20 " <i>Jednotlivé číslo 8 hal.</i></p>	<p>Zodpovedný redaktor: Dr. ALEXANDER ERNSZT, páp. komorník. Majiteľ a vydavateľ: JAN MOLNÁR.</p>	<p>Redakcia a vydavateľstvo: Budapešť, IV. ker., Ferencz-József-rakpart 27. szám. sem sa majú posielat' predplatky, jako dopisy do novin ohlášky a náhodné reklamácie. Cena jedného 5 stĺpcového nonpareill riadku 80 hl. Rukopisy sa naspak nedávajú.</p>
--	---	--

Zimné voľby v Nemecku.

Vyslancov a ľud chcejú pokutovať vlády, keď vypíšu voľby v čas zimy. Vo volebných zápasoch v zime mnoho trpia voličia, viacej ale ešte i sám kandidát a neraz stáva sa, že kandidátstvo aj životom svojim zaplatí. Prítomne ustanovila nemecká vláda voľby do ríšskej snemovne v čase ukrutnej zimy, udajne z tej príčiny, že vyslanci nechceli prijať a odhlasovať istú položku, zvlášte ale preto, bo sa nemecká vláda hnevá na katolícku stránku ríšskej snemovne, na «centrum» totižto a chcela by zničiť túto katolícku stránku.

V Nemecku medzi všetkými stránkami politickými najmocnejšia je katolícka strana «centrum» zvaná. Vidat' to z toho, že katolícka strana «centrum» mala v ríšskom sneme 99 členov, kdežto iné stránky ako socialisti mali 79, konzervatívni 55, liberáli 51 členov. Iné politické stránky, krom týchto, ako menšie nemôžu do povahy prísť. Katolícka stránka sama v sebe netvorí väčšinu, kde sa ale obráti, tam je vždy vo väčšine. Toto jej závidia iné politické strany, závidia jej to protestanti, hnevajú sa na ňu liberáli, freimaureri škripu na ňu zubami a socialisti ju tupia a hania. To všetko však im zhola nič neosoží, katolíci mali v ríšskom sneme tú najväčšiu politickú stranu, preto aj predseda snemu vyvolený bol z tejto strany. V Nemecku však je menej katolíkov ako protestantov, asi dve tretiny obyvateľstva Nemecka sú protestanti, katolíkov ale je len jedna tretina, vzdor tomu je na sneme najväčšia a najmohutnejšia strana katolícka.

V Nemecku panovaly volakedy skoro také pomery, ako u nás, katolícke mestá a ľud katolíckych krajov volili si za vyslancov liberálov, alebo sa o voľby vôbec nestarali. Prítomne sa to stať nemôže. Katolícky ľud hlasuje len na kandidáta katolíckej strany «centrum» a len tohoto si volí za vyslanca do ríšskeho snemu. Takto zrástla moc a vláda tejto katolíckej strany. Katolícky ľud by to za hriech pokladal pri voľbe na iného hlasovať, ako na kandidáta katolíckej strany.

Tento veľký obrat v smýšľaní katolíckeho ľudu nemeckého stal sa nasledujúcim spôsobom. Kolo roku 1870. najmohutnejším človekom v celej Europe bol Bismarck. Roku 1866. porazil pri Königgrätzi Rakúsko a roku 1870. porazil Francúzov. Vtedy stál na najvyššom stupni moci a vlády. Bismarck však bol protestant a ako taký nenávidel katolíkov. Nenávidel zvlášte pápeža Piusa IX. Pápeža chcel uponížiť, pohaniť, utlačiť, zničiť chcel katolíkov v Nemecku a vykoreniť katolícku stránku politickú. On, čo zvíťazil nad cisárom Rakúska, čo do zajatia odviezol cisára Francúzov a zničil čaty armády francúzskej, nazdával sa a pevne za to mal, že doma v Nemecku dosiahnuť musí všetko, čo len chce. Dal sa teda prenasledovať katolíkov, prenasledoval ich ukrutne, ešte ukrutnejšie ako teraz Francúzi robia. Biskupi Nemecka skoro všetci uväznení sedeli v žalároch, fary stály prázdne bez duchovných. Vtedy nahliadli katolíci Nemecka, že im nikto a nič iné nepomôže, ako keď pevne spolu držiať budú. Vtedy začali za vyslancov do ríšskej snemovne voliť výlučne kandidátov katolíckej strany, i tak sa stalo, že táto

strana zrastala a zmáhala sa pri každej volbe, že táto strana je teraz najprvšia na ríšskom sneme a že už od 20. rokov najprvšia a najmohutnejšia strana politická je v Nemecku.

A čo liberáli? Títo tvorili volakedy tú najmocnejšiu politickú stranu. Jejich bola vláda, sláva a celá ríša. Podporovali ich mohutní fabrikanti a prebohatí bankári. Oni robili tie najznamenitejšie kšefty. Freimaureri boli po uši do nich zamilovaní. Nazdávali sa títo páni, že moc a vláda jejich nikdy nebude mať konca. Skoro umierali od zápalu, tak pevne tleskali na sneme keď bolo treba Bismarckovi pomáhať proti katolíkom.

Predsa však, ako tento svet beží a ako sa všetko mení pod slnkom! Zapadla moc a sláva liberálov a s tým spolu aj jejich židákov. Falk, Lasker najmohutnejší nepriatelia boli katolíkov. Sláva jejich zanikla: politická stránka katolíkov, nenávidení, tupení a hanení katolíci stali sa najmocnejšími v Nemecku.

Jesto na podiv, lež skutočná pravda, že svet vždy nenávidí to, čo je kresťanské. V každej krajine, v každom sneme stránky politickej nenávidia stránku kresťanskú, bo svet a synovia sveta v srdci svojom jednotajne nenávidia kráľovstvo Božie a kráľovstvo Božie na zemi, totižto cirkev a verných synov jej. Iné politickej stránky cez istý čas v pokoji nazývajú so stránkou kresťanskou, nevystupujú snáď verejne proti nej, snáď nebojú proti nej verejne. Snáď proti nej preto nebojú, bo sa jej boja. Súkromne a pokradomky sú však vždy proti nej. V lyžičke vody by ju utopili, keby možno bolo. Pri prvej príležitosti, hajsja, dajú sa do nej všetky iné politickej stránky, aby ju zničily, bo synovia sveta nič na svete tak nenávidia, ako stránku kresťanskú, v tejto spatrujú oni jednotajne živé svedomie, ktoré im všetky jejich prečiny a previnenia vždy otvorene na oči vyhadzuje a toto ľudia nemajú radi.

Z tejto príčiny rozpustili teraz ríšsky snem v Nemecku. Zničiť chcjú kresťanskú stránku politickej. Ku tomuto cieľu podaly si ruky a spojily sa všetky ostatné politickej stránky. Je to krutý boj, ktorý podstúpiť musí stránka kresťanská s napnutím všetkých síl, proti politickej stránkam celej ríše. Toto sú volby za času zimného v Nemecku.

Nám nenie teskno o našich bratov v Nemecku. Sú to čaty náležite sriadené. Zvífazili oni už v hroznejších útokoch. Uvidíme, kto teraz zvífazí, My dôverujeme v obrovskej sile, nemeckých bratov našich.

Prenasledovanie katolíckej cirkve vo Francúzsku.

Prenasledovanie katolíckej cirkve vo Francúzsku je záležitosť, ktorá týka sa nielen katolíkov tejto krajiny, lež katolíctva celého sveta. Týka sa ona aj nás a preto sa s ňou opätne zaoberáme, aby ľud náš videl a poznal, kto sú to tí hlavní nepriatelia našť, akými prostriedkami bojú proti našej viere a boje jejich čo majú za následky, nielen pre katolíkov Francúzska, lež i pre katolícke obyvatelstvo celého sveta.

Kto bojuje proti katolíkom Francúzska?

Sekta slobodných zedníkov, alebo ako ich ináč menujú freimaureri, socialdemokrati a jejich odvetvie anarchisti a kommunisti, napokon židovstvo čo sa priznáva ku zásadám liberálnym a zrieklo sa už dávno viery svojich otcov. Táto spoločnosť neznabohov pracuje spojenými silami na zničení katolíckej cirkve a viery nielen vo Francúzsku, lež po celom svete. Freimaureri najmocnejší sú vo Francúzsku. Už pod cisárstvom Napoleona III. mali veľký vplyv na verejné záležitosti Francúzska. Vtedy pravda nevystupovali verejne, lež ako krvice podrývali spoločnosť ľudskú pokradomky. Až keď s pádom cisárstva r. 1870. povstala vo Francúzsku republika, nastaly hody pre freimaurerov francúzskych. Zkazovnosné zásady svoje uplatňovali nielen vo Francúzsku lež ich šírili po celom svete. Ako volakedy každá novota a móda či dobrá, alebo nehanebná pochádzala z Francúzska tak predovšiem pod republikou freimaurerstvo a s tým bezbožnosť a neznabožstvo šíria sa po celom svete. Netreba nám ďaleko ísť, aby sme sa o tom presvedčili. Veď aj u nás v Uhorsku v sedemdesiatich rokoch minulého stoloetia povstávaly lóže, spojenia freimaurerské v celkom nepatrných mestečkách. Liberálne vlády potvrdzovaly ich bez okolov, bo spatrovaly v nich hotové nástroje ku prevádzaniu svojich neblahých cieľov. Liberáli sa aj nikdy nezklamali vo svojich spojencoch, freimaureroch. Preto z povďačnosti robili im všetko po vôli. Prevedenie cirkevno-politickej zákonov, zoštatňovanie vyšších, sredných a ľudových škôl, vyhadzovanie krížov zo škôl katolíckych, všetko toto a mnoho iného robily liberálne vlády u nás freimaurerom k vôli. Z tohoto snáď dostatočne poznáme sektu freimaurerov i prichodí nám zaoberať sa s jejich spojencami s červenými socialdemokratmi a anarchistami. Červených socialdemokratov zná už u nás bohužiaľ skoro každé dieťa. Vieme o nich, že zapierajú Boha, že sa držia za ľud čo nemajú pravej vlasti, že spojenými silami pracujú na zbúraní a

podvrátení terajšieho poriadku spoločenského. Nespravodlivé nápady na duchovenstvo a na vrchnosti svet-ské je jediné účinkovanie červených socialdemokratov. Ak ďaleko vedie toto jejich účinkovanie, toho smutným dôkazom je terajšie Francúzsko. Odvetvie socialdemokratov sú anarchisti a komunisti. Anarchisti neznajú žiadneho zákona a žiadneho predstavenstva, sú ako dravé zveri v tele ľudskom. Kto im nečiní po vôli, ten musí zahnuť. Zbraň jejich je dynamit a bomba. Či jednou bombou príde o život jeden alebo viacej ľudí, z toho si anarchista svedomia nerobí, bo ho ani nemá. Dôkazom toho sú anarchisticke atentáty, ktoré prevádzajú proti mocnárom a aké prítomne každý deň prevádzajú v Rusku. Ako ďalší spojenci nepriateľov cirkve sú komunisti alebo komunardi. Židovskí zakladatelia socialdemokracie: *Karol Marx* a *Fridrich Engels* boli spolu mocní zastupitelia kommunizmu. Každý majetok považujú za všeobecný. Zásady svoje uviedli po prvý do života roku 1870. v Paríži, keď proti Prusom založili vládu komuny, pri čom podpaľovali a rabovali všetky štátne a verejné stavania, ľudí nevinných na stá a stá zavraždili, zastrelili, medzi inými obetami aj arcibiskupa parížskeho a veľa kňazov, parížskemu židovi Rothschildovi sa ale ani vlas na hlave neskrivil. Prečo? Lebo spojenci freimaurerov, socialdemokratov, anarchistov a komunistov sú židia. Židia ale sú všade a pri každej príležitosti, kde sa jedná o prenasledovanie, uponiženie a potupenie cirkve katolíckej. Židia prenasledovali na smrť Krista Pána a v každom prenasledovaní kresťanov pod cisármi rímskymi najohavnejší zástoj hrali židia. Zarovnak cez všetky stáročia doby kresťanskej až po dnešné časy vo všetkých pohyboch proti kresťanstvu namerených v prvých radoch bezbožných bojovníkov stojí židovstvo. V rukách sekty freimaurov, socialdemokratov, anarchistov, komunistov a neverného židovstva nachodí sa terajšia vláda Francúzska. Nenie preto divu, že moc svoju opotrebuje ku potupeniu ba zničeniu katolíckej cirkve vo Francúzsku, bezmála v tom očakávaní, že nešlachetné počínanie toto nasledovať budú aj druhé národy.

(Pokračovanie nasleduje.)

Kartel proti kartelu.

Slovo *kartel* znamená: písomné ushovorenie, alebo ustálenie. Keď sa niekoľko fabrikantov ustáli straniva toho, že surový tovar jedného druhu vo fabrikách len za istú cenu odoberú, alebo že vo fabrikách vyrobený tovar len za istú cenu odpredávajú, to je *kartel*. Takýto kartel ustálili medzi sebou aj majitelia cukrových fabrik straniva toho, že dorobenú cukrovú repu len za istú, veľmi nízku cenu odoberať budú, skrze čo najmä malým roľníkom — ak sa im ten kartel podarí — ohromnú škodu zapríčinia. Proti tomuto kartelu majiteľov cukrových fabrik

gazdovia tiež len s kartelom sa obrániť môžu, to jest keď aj tí gazdovia, ktorí cukrovú repu dorábajú, medzi sebou sa ustália, že na budúce cukrovú repu len tak budú dorábať, až im fabrikanti za jeden metrický cent repy *aspoň* po jednej zlatke platí budú. A ponač na mnohých miestach malí gazdovia kontrakt s fabrikantami ešte nepodpísali, upozorňujeme našich malých gazdov, aby v každej obci ustálili sa, že kontrakt s fabrikantami jeden bez druhého nepodpíšu, že v tomto ohľade aby jeden stál za všetkých a všetci za jedného. Jestli by fabrikanti v istej obci kontrakt s takým robíť nechceli, čo si stal na čelo tohoto pohybu, tak nech ani druhí gazdovia takýto kontrakt nepodpisujú. Není ale dosť, aby gazdovia len v jednej obci utvorili kartel proti fabrikantom, lež potrebné je, aby takýto kartel utvoril sa vo všetkých tých obciach, v ktorých pre isté fabriky cukrovú repu dorábajú. A preto aby ustálený kartel v jednej obci k výsledku viedol, potrebné je, aby o tom buď písomne, buď osobne aj ostatné obce *čím skorej* upozornené boly, dokiaľ ich v tom fabrikanti nepredbehnú. Známo nám je, že úradníci jednotlivých fabrik ustavične chodia po obciach, chytajú ľudí na lep s tým, že vraj už aj tam a tam gazdovia podpísali kontrakt, ktorým zavazujú sa, že jeden metrický cent repy dajú za 75 krajciarov, no ale — hovoria oni — my vám dáme za metrický cent 80 krajciarov. Ľudia nesedajte na lep týmto seenálom, dokiaľ sa celá obec neustáli v jednej cene, ktorá nesmie byť menšia, ako: *jedon zlatý*. A teraz nebude od veci, keď si tu niečo prehovoríme:

O dorábaní cukrovej repy.

Nedá sa tajíť, že v tých obciach, ktoré ležia popri železnici, dorábanie cukrovej repy pred pár rokami bolo veľmi výnosné. Robotníci boli lacní, na deň sotva sa platilo v okopávačke alebo v pretŕhačke 30—40 krajciarov. Fabrikanti pri váhe veľké procentá nestahovali a za metrický cent platili jeden zlatý, ba niekde ešte aj viacej. Skrze dorábanie cukrovej repy zem veľký užitek donášala, očistila sa od ostia a inej buriny a tak súčasťou sa stala ku dorábaniu obilia. Tieto prednosti v mnohých obciach, najmä malých gazdov, k tomu pohly, aby na svojich roľach čím viacej cukrovej repy dorábili. Tak sa potom stalo, že v mnohých obciach jedna tretina, v iných polovica celého pola repou bola obsadená.

Ale v krátkom čase okolnosti sa premenily. Keď fabrikanti videli, že najmä malí gazdovia veľmi sa oddali dorábaniu repy a že ten sladký motúz, čo im o ústa otierali, to jest *voršus*

(preddavok), tak sa im zaľúbil, že už bez neho mnohí ani obstáť by nemohli, začali menšiu cenu dávať za repu a prišli tak až na teraj-iu nízku cenu, keď za metrický cent len 80 krajciarov ponúkajú a od voršusu žiadajú 6 percentov interesu. Aj ten najhlúpejší roľník ľahko pochopí, že pod takýmito podmienkami nenie hodno repu dorábať, a jestli kartel fabrikantov nedá sa prelomiť, gazdovia múdre urobia, keď dorábania cukrovej repy vo všetkých obciach hromadne sa zrieknu. Aby sme sa presvedčili o tom, že ja len dobre chcem naším gazdom, vyrátajme si, čo nás koštuje dorábanie cukrovej repy. Následkom vyvandrovania do Ameriky teraz chlapovi sa platí na deň na mnohých miestach 1 zl. do 1 zl. 20 kr. (predtým 50—60 kr.), žene sa platí 60—80 kr. (predtým 30—40 kr.). Tak teda obrobienie cukrovej repy na jednom uhorskom holde, teda: okopávanie, pretŕhanie, vykopanie, odvezenie a semeno vynde najmenej na 45—50 zl., ba niekde na vyšej. A kto za uhorský hold zeme platí 20—25 zl. árendy, pýtame sa, aký že ošoh má z dorábania repy? Veď vieme, že keď sa repa dobre podarí, jeden uhorský hold donáša jej do 100 metrických centov. Jestli sa nám ale na jednom uhorskom holde 100 metric. centov neurodilo, alebo keď sa úroda celkom zle podarila. čo potom? V tomto páde, ak si vzal na krky veľký voršus, nevyhnutelný je krach pre malého gazdu. A môžem povedať, že nič nenie tak neisté, ako dorábanie cukrovej repy. Znáam gazdu, ktorý svoju 10-holdovú roľu cukrovou repou zasial; semeno pekne zišlo, repa bola okopaná, pretrhaná a to s veľkým nákladkom, tu prišli pandravý a iná škodlivá chrobač a repu vyžraly, dal ju chudiak vyorať, takže mu roľa v tom roku žiaden úžitok nepriniesla. Pre repu ten úbohý gazda prišiel na bubon! Kdežto keby tam bol nasadil zemiakov, kukurice, bolo by sa mu to istotne ako-tak podarilo a gazdu od úpadku zachránilo.

Dorábanie cukrovej repy je pre malého hospodára hotové nešťastie, nielen preto že sa tomu nebezpečiu vystavuje, že až nastane suchý rok, rozmnoží sa pažravá chrobač, nič sa mu neurodí, lež aj svoju roľu celkom zhumpluje. Raz som sa pýtal jedného fabrikanta repy, ktorý má 4000 uhorských holdov svojho majetku, prečo primerane k svojmu majetku tak málo repy dorába? Preto — odvetil mi — abych roľám silu nevytiahnul. Znáam aj také obce, ktoré za 20 rokov skrze dorábanie cukrovej repy svoje role tak zkazily a všeliakou chrobačou zaplavily, že neskorsie nič tam dorobiť nemohly.

Tá okolnosť, že rožný dobitok až veľmi do ceny ide, najmä malých gazdov na to upozorňujem, aby sa čím skorej hromadne zriekli dorábania

cukrovej repy a na miesto toho, aby dorábali čím viacej krme: datelinu, lucernu, viku, kukuricu, futrovú burgyňu, zemiaky, takto nevystavia sa tomu, že im roľa prázdna ostane; roľu si nevycicajú, dorobia mnoho hnojiva, s ktorým pole popraví a nad to dobitok za drahé peniaze predať môžu.

Tu ešte poznamenat musím, že kartel fabrikantov týka sa len malých gazdov, nie ale veľkých panství, lebo cukrové fabriky veľkým producentom, to jest tým, ktorí 20—30 alebo ešte aj viacej vaggónov cukrovej repy dorobia, platia za metrický cent 95 kr. a ešte nad to od každého oddaného vaggóna cukrovej repy *dajú poť vaggóna prešín*. Keď povážime, že vaggón prešín koštuje 20 zl., tak teda veľkostatkári za jeden metrický cent dostanú nie 95 kr. ale 1 zl. 5 kr. Nuž načo je tento rozdiel? Či cukrová repa veľkostatkárom dorobená je lepšia, jako tá, ktorú malí roľníci dorábajú?

Ak teda malí gazdovia nepostavia sa na nohy a *proti kartelu neurobia kartel*, darmo budú stonať, ponosovať sa, sťažnosti jejich fabrikanti nepustia si ku srdcu. Jestli sa ale ustália *jednomyselne* v tom, že žiadajú 1 zl. alebo aspoň 95 kr. za metrický cent a keď 2 vaggóny cukrovej repy oddali — práve tak ako veľkostatkári a židovskí árendátori — nech žiadajú aj jedon vaggón prešín a od toho neodstúpia. *Uvidíte, fabrikanti proti vašemu kartelu nič urobiť nemôžu*. bo veď fabriky za drahé peniaze nie preto vystavili, aby nemajúc čo varíť, stály, ale aby čím viacej cukru dorábaly. Teda malí gazdovia: *čim skorej sa do roboty! Urobte kartel proti kartelu!* O voršus nech vás hlava nebolí! Ak peniaze do gazdovstva potrebujete, takú gráciu, ako u fabrikantov, čo vám dávajú voršus na 6 percentov, najdte v bársktorom peňaznom ústave. *Jedon občan.*

POLITICKÉ CHÝRY.

Novoročné pozdravy.

Krestanská ľudová strana, ako sme to v minulom čísle udali, dňa 1. januára vyslovila blahoželania svojmu vodcovi a náčelníkovi všetkých krestanských pohybov grófovi Ferdinandovi Zichymu. Shromazdili sa týmto cieľom v kruhu strany skoro všetci vyslancovia krestanskí a veľa členov vonkajších. Na prednesené blahoželania odpovedal hlboko dojatý vodca krestanskej ľudovej strany gróf Ferdinand Zichy, že on doposiaľ vo

všetkom snažil sa vždy vyplniť len svoju svätú povinnosť a prosil všetkých prítomných, aby ako dovčuľ, tak aj napozatým vytrvale a zmužile bojovali za našu svätú vieru, za drahú vlasť a apoštolského kráľa. Po zvučných ováciach na oduševňujúce slová tieto staručký vodca cez dlhší čas rozhováral sa s prítomnými a pri opakovaní blahoželaní láskave sa s nimi rozlúčil.

Novoročné pozdravenie vlády.

Vyslancovia v koalícii spojených stránok politických z príležitosti nového roku vyslovili blahoželanie vláde z koalície utvorenej. Vyslancov prijal ministerpredseda dr. Alexander Wekerle v prítomnosti všetkých ministrov, vynímajúc ministra obchodu Franca Kossutha, ktorý pre chorľavosť ku tomuto slávnostnému aktu dostaviť sa nemohol. Na prednesené blahoželanie odpovedal ministerpredseda dr. Alexander Wekerle a v reči svojej označil na prvom mieste doterajšie účinkovanie vlády, cieľom pozdvihnutia priemyslu a s tým krajinského obchodu utvorený je zodpovedný zákon, druhým zákonom slobodnej morskej plavby a sriadenia zahraničnej obchodnej štatistiky poslúženo má byť k značnému pozdvihnutiu krajinského vývozu a tým hospodárstva. Čiastočným sriadením platov štátnych úradníkov a zamestnancov uhorských štátnych železníc zodpovie sa aspoň na čas oprávneným jejich túžbam.

O budúcich úlohách vlády, ktorých vybavenie na ňu čaká, vyslovil sa ministerpredseda nasledovne: Vláda si vytkla za úlohu zpäťvedenie narušeného konštitucionálneho politického poriadku, zakončenie neistoty v hospodárskom živote, utvorenie podmienok potrebných k riadnemu a samostatnému vývinu, zavedenie čistoty vo verejnom živote a do života uvedenie všeobecného volebného práva, čím sa pri voľbách zrkadlí bude slobodná a čistá vôľa voličov. Ministerský predseda sľúbil, že ešte pred nastúpením letných prázdnin vláda podá návrhy, ktorých povolaním bude zabezpečenie riadneho behu konštitucionálneho života, návrhy tieto budú zárukou autonómnych práv právomocností. Konečne vložil ministerpredseda, že vláda aj čo sa týče sociálneho a kultúrneho života vypracovala viac predloh. Vyzdvihol návrh, kto.ý sriadi pomery okresných lekárov, taktiež návrhy o sriadnutí platu učiteľov. Vláda prichystá návrh o parcelovaní a kolonizácii, vypracuje nový zákon o sriadení práv a povinností domácich sluhov. Vláda zaoberá sa s novým sriadením otázky vysťahovania a sriadi pozemko-knihové záležitosti.

I keď ministerpredseda ku prevedeniu týchto vážnych úloh prosil všetkých prítomných o horľivé ako aj ochotné spoluúčinkovanie, podakoval sa v mene vlády za prednesené blahoželanie.

Mnoho spomínané pozdvihnutie počtu rekrútov.

O pozdvihnutí počtu rekrútov vyslovil sa honvédsky minister Jekelfalussy nasledovne:

— Rozhodnutie v záležitosti povýšenia počtu rekrútov patrí zákonodarstvu a od jeho stanoviska závisí

osud počtu rekrútov. Keď ale delegácia raz odhlasuje trovy na nové kanóny a my sme ich dali spraviť, tedy sme delá nedali zhotoviť preto, aby stály v magazínoch ale preto, lebo ich chceme aj upotrebovať. Kto o tejto otázke rozmýšľa, ten príde na čisto s tým, že sme novú zbraň nedali spraviť na parádu. Tak sme aj s otázkou honvédskeho delostrelectva. Vyhlásil som aj v sneme, že som ku postaveniu honvédskeho delostrelectva porobil už všetky prípravy. ale reformu budem môcť previesť len vtedy, keď dostanem k nej ľudí. Z dosavadného 12.500 hláv čítajúceho počtu honvédskeho rekrútov, z ktorého treba zaopatriť honvédske pechoty a jazdu, na honvédske delostrelectvo vôbec nestačí.

Na zvýšenie počtu rekrútov smerodajné kruhy politickej nemyslia a pretriasajú túto otázku len takí, čo ich nič do toho.

Ministri na audiencii u kráľa.

Ministerpredseda dr. Alexander Wekerle a minister pravosúdia Gejza Polónyi minulé dni boli na audiencii u jeho veličenstva kráľa v záležitostiach, svojich torieb ministerských sa týkajúcich.

Druhý delegacionálny obed u jeho veličenstva kráľa.

Ku druhému obedu delegacionálnemu v nedelu večer o 7. hodine povolani boli zo stránky uhorskej delegácie: gróf Teodor Zichy, predseda; gróf Teodor Bathány, podpredseda; Štefan Rakovszky, Ján Molnár, gróf Gejza Majláth, Béla Bernáth, barón Zigmund Bohus, Franc Buzáth, Franc Chorin, barón Fridrich Harkanyi, Gejza Helebranth, Karol Kmety, Zigmund Kornfeld, Julius Laszkáry, Franc Nagy, barón Jozef Rudnyánszky, Štefan Szabó, gróf Alexander Széchényi, Koloman Széll, Imrich Szivák, Ladislav Thaly, Georg Tomisich, barón Mikuláš Vécsey, barón Štefan Wenkheim. Ministerpredseda Wekerle, minister zahraničných záležitostí Aehrenthal, rakúsky ministerpredseda Beck, viacej rakúskych delegátov a sprievod kráľovský.

«Koalicia stálosti nemá».

O tom sa sníva literárskemu «Týždenník»-u, keď v 1. čísle bežiaceho roku na strane 2. nasledovne píše:

«Maďarská ľudová strana vôbec nechce žiadneho lepšieho volebného práva a týmto cieľom spája sa s najzpiatocenejšími grófmi zo strany Andrásyho. Maďarská ľudová strana chce byť slúžkou urodzených darmožráčov a ľudozrúskych grófov. Chce dokonca previesť klam proti ľudu; ešte aj meno ľudovosti nechá a utvorí spolu s ostatnými grófmi takzvanú *konšervatívnu stranu*. Takto chystá sa maďarská ľudová strana pre ten prípad, keď sa jej podarí koaliciu rozbiť.

A tu duje maďarská ľudová strana do jedného mecha s Bánffym. Tento vyslúžilý oberžandár zase sa hlási k slovu. I on chce rozbiť koaliciu, aby potom v spolku so starými a s novými (ľudáckymi) «liberály» mohol zase ujať sa vlády».

Kto zná účinkovanie kresťanskej ľudovej strany nahliadne, že aj tento nápad luteránskeho «Týždenníka» od prvého slova až do posledného je samé **luhárstvo**. Od spojenca červených socialdemokratov ostatne ani nemožno iného očakávať ako podlé **luhaniny**.

Z CUDZOZEMSKA.

Francúzsko.

Prenasledovanie katolíkov.

Richard, kardinál-arcibiskup parížsky poslal obežník na všetkých arcibiskupov Francúzska, ktorým ich ku tretej konferencii povoláva. Konferencia táto začne sa 22. januára a bude trvať cez tri dni. Poneváž ku konferencii iného miesta v Paríži na teraz biskupi nemajú, vydržiavať ju budú v paláci grófa Franquenville v bulonskom lesíku.

Dľa nariadenia vlády všetci kňazi čo nemôžu dokázať, že sú ako duchovní zamestnaní, dňa 9. januára museli sa dostaviť k vojančine. Po celom Francúzsku vôbec všetci vojopovinní kňazi musia narukovať k regimentom. V biskupstve Nanci povolali k regimentu 15 vysvätených kňazov a 49 klerikov. Všetci, keď prvej odbavili služby Božie, nasledovali povolanie.

Protesty proti ukrutnostiam francúzskym.

Proti ukrutnostiam vlády francúzskych freimaurerov a socialdemokratov dôrazne protestujú verní katolíci rozličných krajov sveta. V Taragone držalo protestné shromaždenie 300 katolíckych spolkov, v Sansebastiane 20.000 katolíkov. V Amerike bolo veľké protestné shromaždenie pod predsedníctvom arcibiskupa *O'Connor* v Bostone, zarovnak aj vo Washingtone a v Long-Islande. V záležitosti francúzskych katolíkov držalo veľké protestné shromaždenie mesto *Cork* v Irsku a mesto *Milano* v Taliansku.

Kardinál-arcibiskup z Baltimoru Gibbons o ukrutnostiam francúzskych nevercov vyslovil sa nasledovne: Americký ľud nevie si predstaviť pomery francúzske, noviny nesledujú tamojšie udalosti pravde zodpovedne; francúzskych štátnikov vedie len nenávisť oproti cirkvi, žije tam ešte vždy duch jakobinsky. Opovrhujú Boha, opovrhujú Krista, opovrhujú nábožedstvo tak, ako ho opovrhovali jejich otcovia. I keď uvádza slová ministrov socialdemokrata Vivianiho a freimaurera Brianda, protestuje proti ukrutnostiam, akými vláda bezbožných prenasleduje katolíkov.

Srbsko.

O panovníckej rodine v Srbsku kolujú od istého času rozličné a dosť úžasné chýry. Píšu, že Peter, kráľ srbský strojí sa opustiť trón, ktorý po zavraždení kráľa Alexandra nastúpil. Druhé chýry to zase podvracajú, teraz už aj sama srbská vláda podvracia chýry o trónnej kríze a vyzýva cudzozemských novinárov, aby prišli

skúmať srbské pomery a aby sa presvedčili, nakoľko nezodpovedajú pravde zprávy o chystajúcom sa detronisovaní Petra Karadordeviča. Len to je čudné že napriek týmto podvráteniam práve z Belehradu neprestávajú oznamovať, že sa srbský trón pod kráľom Petrom trasie a že keď aj otázka detronisácie ešte nedozrela, uzre vraj v blízkej budúcnosti. Teraz oznamujú, že medzi kráľom Petrom a Pašičom vypukly difference pre apanážu dediča trónu. — Ako je tak je, po zavraždení kráľa Alexandra nevyzerá to pekne v Srbsku.

DELEGACIE.

Z uhorskej delegácie.

Uhorská delegácia držala krátke zasadnutie v sobotu dňa 5. januára, v ktorom i v poslednom zostavení prijala všetky doposiaľ odhlasované uzavrťtia. Porade delegácie gróf Teodor Zichy vyslovil sústrasť nad odumretím členov Eugena Zichyho a Alexandra Hegedüsa. Mikuláš Zboray prečítal zápisnicu predošlého zasadnutia a s tým zakončilo sa zasadnutie.

Z rakúskej delegácie.

4. januára.

Rakúski delegáti dňa 3. januára opäť prišli do Budapešti a vydržiavali dve zasadnutia.

Predpoludním mal zasadnutie ten osobitný výbor rakúskej delegácie, ktorý bol vyslaný preskúmať záležitosť lífrovania pre spoločnú armádu. Tomuto výboru sa podarilo objaviť jednu-dve také veci, ktoré v konvencii uzavretej medzi spoločným ministrom vojny a uhorskou vládou nie sú osobite zregulované. Takéto sú zarátané do kvoty surovín a polovičných článkov a záležitosti príručnej kúpy. Takto tedy aj rakúska delegácia docieli nejaký výdobytok v záležitosti priemyselných dodávok pre spoločnú armádu.

Popoludní mala rakúska delegácia plenárne zasadnutie, v ktorom sa začala všeobecná debata o rozpočte spoločného ministra vojny. Debata šla hladko. Neprijemný ruch vzbudil len ostrý nápad delegáta Steina proti arcikniežatu Francovi Ferdinandovi. Označuje to zvlášte rakúskych delegátov a vyslancov, že jednotajne napádajú členov panujúcej rodiny.

5. januára.

Rakúska delegácia vo svojom večerajšom plenárnom zasadnutí pokračovala v pojednávaní rozpočtu spoločnej armády. Debata sa malo točila okolo vojenských záležitostí, viac sa hovorilo o národnostných treniciach v Austrii. Delegát Stein na ponosy poľských delegátov, že pozňanských Poliakov potlačujú, poukázal na to, že Poliáci potlačujú Nemcov a Rusínov v Haliči.

Dohodnutie sa uhorskej vlády so spoločným ministrom vojny o účastňovaní uhorského priemyslu v objednávkach pre spoločnú armádu, Rakúšanom nedalo ani v tomto zasadnutí pokoja. Rakúska delegácia vyslala opäť jeden výbor, aby napísal stanovisko rakúskej delegácie v záležitosti lífrovania pre armádu.

BESEDNICA.

Hlavný korteš.

Snáď v celej krajine nebolo väčšieho grobiana, ako Arpád Trhanóci, hlavný slúžny okresu podbradnickeho. Surový, násilný, pomstivý a nemilosrdný človečisko bol pán Trhanóci a pritom precho, ani chrček. Vychodil všetky liberálne školy, teda vedel, že ako treba udusiť pravdu a spravodlivosť a prenasledovať ľud, keď by inakšie chcel zmýšľať a robiť, ako to on, bezhraničný pán rozkázal. Neraz sa chvastal:

— Rád bych videl toho krpčiara, ktorý by sa mi protivil!

A vskutku, čo slúžny povedal, bolo svätým písmom. Neozval sa oproti nemu ani jeden hlas. Ľud triasol sa pred ním od strachu, lebo bál sa trestu a pokút. Len v úkryte preklínal tyrana necitlivého a žiadal ho do pekla horúceho. Medzi sebou nazýval ho bašom.

A ako tento ukrutný dráč nenávidel ľud, práve takým nepriateľom bol aj kňazom, lebo tí nielen neklo-nili hlavy pred ním, ale ani si ho nevšimli. Aj by ich bol mučil a snáď aj zhltol, keby bol mohol. Kde a kedy len mohol domrzal ich, zadrupil sa do nich a nedal im pokoja. Ako to už býva, že aký je slúžny, takí sú aj jeho pomocníci, aj Trhanóci mal po ruke pár oplanov medzi notármi a rychtármi. Týchto huckal proti kňazom, aj ich hrýzli títo divosi, kde len mohli. Šlo to všetko dľa liberálneho predpisu, či v úrade, či v obci, No a že židáci boli miláčkovia Trhanóciho, o tom mi písať netreba. Veď je to zábava pre židov, keď kňazov potupujú a preháňajú.

Bol v okrese jeden neohrozený kňaz menom Michal Pevný. Tento muž vyvolil si za povolanie pracovať za ľud, brániť ho oproti cicavcom a oproti prechmatom liberálnych bašov. Keď prišiel do Čmarovej za farára, našiel obec v takom položení, že iný kňaz bol by snáď zúfal, lež on nie. Videl mravný úpadok farníkov, videl ošarpané múry kostola a fary a predsa neklesol. Započal boj proti nemravnosti, oproti korhelstvu a oproti úžerníkovi Welvardovi a za päť rokov vyslobodil Čmarovú z pazúrov nenasýteného žida a priviedol ľud — predtým bohaprázdný a necitlivý — na pravú cestu. Docielil to s neunavnou prácou a s pomocou missonárov. Teraz už najdete v Čmarovej kresťanský sklep, hospodársku banku, spoločnú sýpku, čítací spolok, spolok sv. Ruženca, obnovenú faru a utešený kostol. Najlepšie vás ale prekvapí, že niet v nej žida. Ten dávno zutekal. Pán farár požičal od kapitule desaťtisíc zlatých

a vyplatil dlžoby sedliakov. Tito teraz aj dušu by dali za svojho dobrého pána farára, kdežto keď prišiel do Čmarovej, veru nemal mädivé dni. No Boh poželal jeho prácu a doprial mu hojnej radosti.

Tohoto poriadneho kňaza a otca Iudu najväčšmi nenávidel Trhanóci. Mnoho žiaľu a neprijemností mu zapríčinil, ale veru pán farár ani sa len naň neobzrel. Tešil sa, že dielo svoje previedol a dal chválu Bohu, že jeho notár a rychtár nie sú takí neporiadni, ako tí ostatní.

Trhanóci nielen na kňazov sa hneval, ale aj na sedliakov. Tí mu smrdeli. Beda bolo tomu, ktorý prišiel do jeho úradu, tak ho vyplatil, že to ani na smrteľnej posteli nezabudol. Takto vyzeral volakedy aj prievidský slúžnovský úrad. Aj tam sa dialy veci, ktoré ani divosi by netrpeli bez slova. No, chvala Bohu, dnes tomu už nenie tak.

Na surovosti Trhanóciho celý okres navykol, takže ani nové a nové kúsky jeho neboly viac nápadné ani najposlednejšiemu hoferovi. Ale čo sa stalo? Či veríte či nie, zázrak sa stal. Z dravého vlka zostal tichý bāránok. Nik nevedel pochopiť, čo sa narobilo Trhanóci, že sa tak chytro zmenil. Najmä kňazia vytreštili oči, keď počal hlavný slúžny fary navštevovať. Nevynechal ani jedného pána farára a títo ho pohosili, ako čo by bol jejich najúprimnejším piateľom. Lenže ich to priateľstvo nezaspilo, pokývali hlavami, ale neverili liške.

(Pokračovanie nasleduje.)

CHÝRNIK.

Jeho veličenstvo kráľ v Budapešti. Dňa 2. januára o 2. hodinách popoludní dorazil jeho veličenstvo kráľ na osobitnom vlaku do hlavného a sídelného mesta Budapešti. Od Marcheggu po Budapešť viedol kráľovský vlak súkromný radca skutočný a hlavný správca uh. štátnych železníc Julius Ludvigh. Na západnom nádraží privítali jeho veličenstvo Koloman Fülep, hlavný mešťanosta a Dezider Boda, hlavný kapitán policie, ktorých na krátko oslovil jeho veličenstvo a cez dvornú sieň prejdúc, sadol do otvoreného dvorného koča a zaviezol sa do kráľovského palácu v Budíne. Po uliciach stojace obecenstvo hlučnými ováciami prijalo jeho veličenstvo.

Prvý delegacionálny obed dal jeho veličenstvo kráľ delegátom v budínskom kráľovskom paláci dňa 4. januára o 7. hod. večer. Ku kráľovskému obedu povolani boli zo stránky uhorshých delegátov: gróf Teodor Zichy, predseda; gróf Teodor Batthyány, podpredseda; Mikuláš Szemere, gróf Emil Széchényi, gróf Ján Zichy,

Ladislav Semsey, Samuel Bakonyi, gróf Alexander Benyovszky, Lucian Bogdanovich grécky biskup, Julius Chernel, gróf Vidor Csáky, gróf Leopold Edelsheim Gyulay, Emil Nagy, Ladislav Okolicsányi, Julius Sággy, Ladislav Szalay a Mikuláš Zboray. Uhorský ministerpredseda, gróf Aladár Zichy, minister okolo osobnosti kráľa. Povolani boli ďalej početní delegáti rakúski, štátni a vojenski hodnostári a sprievod kráľovský.

Biskupský dar 200.000 korún. Gróf Karol Csáky, ku rozličným dobrodejným cieľom daroval blízko 50.000 korún. K novému roku poznové rozdal zo svojej pokladnice nasledujúce milodary: Ku vystaveniu kostolov a farností svojho biskupstva 46.000 korún, krom toho na vystavenie kostola v Erzsébfalve 30.000 korún; ku zväčšeniu kostola v Zagyvarékás 20.000 korún, ku stavbe ľudových škôl v jeho biskupstve 20.000 korún, krajinskému Pázmány spolku 10.000 korún, kostolu veľitej Poklony 2000 korún, daroval ďalej biskupstvu dva krásne kríže so zlatými retiazkami a prsteň s drahou kamy v cene 18.000 korún, za zväčšenie biskupskej zahrady vydal 44.000 korún. Tento novoročný dar veľkodušného biskupa obnáša skoro dvestokrátisíc korún.

Dr. Julius Vározy, arcibiskup kaločský z príležitosti vianočných sviatkov poslal spolku sv. Vincenta 500 korún cieľom rozdania medzi chudobných mesta.

Socialdemokrati proti biskupovi. Kresfansko-sociálny spolok držal dňa 1. januára prednášku v katolíckom kruhu v Košiciach. Ondrej Kozora, miestny farár a predseda spolku zahájil prednášku po čom držal reč pomocný biskup košický dr. Augustin Fischer-Colbrie. Lež sotva že vysokoučený biskup reč svoju zakončil, zdvihol sa ku slovu socialdemokrat Mikuláš Moľnár, aby urobil svoje poznámky na prednášku biskupa. Biskup opustil na to shromaždenie a dotieravých socialdemokratov kresfanskí socialisti vyklobočkovali von z miestností. Tak sa patrí!

Nemeckí dôstojníci v japonskej armáde. Z Berlína oznamujú, že teraz sa udalo po prvý raz, že nemeckí vojenski dôstojníci idu do Japonska, aby konali službu v japonskej armáde. Štábný kapitán Engeliem a kapitán 26. pešieho pluku Kund už odcestovali cez Sibir do Japonska, kdežto kapitán 74. pešieho pluku Trosche a kapitán 23. dragónskeho pluku Beckert cez Ameriku cestujú tam. Všetci tieto dôstojníci sa už od dlhšieho času chystali na túto cestu a celkom plynne hovoria po japonsky. Dva roky strávia v Japonsku; najprv sa osadia v Tokiove, potom budú slúžiť pri rozličných plukoch. Úkolom nemeckých vojenských dôstojníkov je, aby študovali vycvičenie a organizáciu japonskej armády.

Obkradnutý defraudant. Predošlého mesiaca Eugen Bodonyi od veľkokupeca Armina Scheimanna v Erzsébfalve defraudoval 900 korún a potom ušiel. Defraudant išiel do Hamburgu, zkadiaľ chcel odcestovať do Ameriky, lenže mu ukradli peniaze. Bodonyi vrátil sa do Budapešti minulého dňa, kde sa hlásil na políciu, ktorá ho zatkla.

Odhalení falšovateľa bankoviek. V hlavnom meste v poslednom čase prišlo do obehu veľa falšovaných stokoronových bankoviek. Policia zaviedla v tejto záležitosti prísne stopovanie, no falšovateľom nijak nemohla prísť na stopu. Minulé dni ale dostala polícia jeden list z Vespému, ktorého pisateľ, redaktor vespémskeho «Népakarat»-u Ludvik Takács upovedomil hlavnomestskú políciu, že prišiel na stopu falšovateľom. Hlavný kapitán hneď poslal do Vespému policajného osnovníka Franca Stefkovicsa, ktorý falšovateľov v osobe 38-ročného strojníka Jozefa Dencsházyho, 53-ročného roľníka Ambra Böczéra a 35-ročného Ludvika Mezöva ešte v ten deň chytil. Mezövov byt polícia prekutala a našla uňho ku falšovaniu bankoviek potrebné stroje a platne. Takács tak prišiel na stopu falšovateľom, že jeden člen bandy ho vyhladal a dôverne sa ho spýtal, či by nebol ochotný svoje tlačiarne stroje prepustiť na falšovanie bankoviek. Slúbil pekný honorár Takácsovi, ktorý zdaniľive prijal nabídnutie, keď ale falšovateľ odišiel, hneď ho oznámil polícii.

Robotnícke vzbury v Arade. Z Aradu oznamujú, že tam tieto dni večer boli veľké robotnícke vzbury. Príčinou vzbury bol útok, ktorý v predchádzajúcej noci spáchal jeden neznámy mladík na tajomníka robotníckej organizácie Ernesta Klopsteina. Klopstein neskoro v noci šiel domov a keď prišiel pred svoj byt, z druhej strany ulice bežal oproti nemu jeden dobre oblečený neznámy mladý človek a nožom mu dvarazy pichol do chrbta. Rany neboly nebezpečné, lebo zimmik zachytil nôž. Klopstein a ešte jeden robotník prenasledovali útočníka, ale ho nemohli chytiť. Robotníci sú tej mjenky, že útočníka najali hostinskí, ktorí sa hnevajú na Klopsteina, lebo zorganizoval aradských kellnerov. Tieto dni večer asi päťsto robotníkov shromaždilo sa na Andrásyho námestí a tu demonštrovali. Policia chcela rozohnať demonštrantov, títo sa ale dali aj do polície, tak že len neskoro večer sa podarilo urobiť poriadok. Policajti zatkli päť robotníkov.

Kuropatkin u cára. Z Petrohradu oznamujú, že ruský cár Mikuláš II. tieto dni na osobitnom výsluchu prijal generála Kuropatkina, ktorý došiel do Petrohradu.

Ukradnuté železničné karty. V Baňskej Bystrici na stanici Szentjános nedávno v noci chodili vlamači, ktorí chceli vylámať pokladnicu, čo sa im však nepodarilo. Preto z pomsty ukradli všetky tam najdené železničné karty.

Smrť robotníka. 33-ročný nádeník Štefan Macsányi zo strechy severnej hlavnej dielne štátnych železníc odpratoval snah. Počas práce sa ale pokázol a spadol na dlažbu, takže naskutku zomrel. Jeho mrtvolu zaviezli do pitvacieho ústavu.

Obef hladu. Tieto dni v Podmanieckého ulici hlavného mesta klesol bez povedomia 9-ročný žiak Anton Schwareczky. Zaviezli ho do Rochusovej nemocnice, kde rozpovedal, že jeho rodičia žijú vo veľkej biede a on už dva dni nejedol.

☞ Poklona třech Mudrců od Východu.

Chýry zo Šariša. *Ján Minnich*, bývalý farár hertnecký na odpočinku, zomrel v Bardijove. Verný sluha Pána žil 71 rokov a cez 47 rokov pracoval vo vinici Pána. V. o. d. m. P. — *Preloženie jarmoku.* Krámový jarmok prešovský, ktorý mal byť vydržiavaný dňa 7-ho januára, pre veľké sviatky ruské preložený je na 11-ho januára. — *Zasadnutie stolice šarišskej* odbavuje sa dňa 21. januára. Hlavný lekár stoličný zadá v tomto zasadnutí memorandum na podžupana, v ktorom žiada, aby nebezpeční opilci a korheli odstránení boli z obce a podržaní boli v osobitných krajinských ústavoch pre opilcov, kým sa nepolepšia a od pijatiky neodviknú. Stoličné obecnstvo podporuje tento návrh a žiada aj to, aby krajinskému snemu odpísané bolo, aby čo skôr vyneseno bol zákon, dľa ktorého v nedeľu a vo sviatok počas pobožností, krčmy majú byť zatvorené. Na opilcov idu teda zlé časy. Už dávno a ostrejšie bolo treba s nimi zachádzať. Zasadnutie stolice šarišskej ešte aj to vypovedalo, že stoličnému fískusovi zakáže prevádzanie súkromného pravotárstva. — *Ján Maczko*, roľník z Podkavárie, minulé dni, ako v noci domov išiel, zamrzol na ceste. Ráno ho našli zamrznutého. — *Agenti* chodia po jednotlivých obciach a ponúkajú ľuďom všeliaké mašiny, ba berú aj predplatky na ne. Ľudia, varujte sa takýchto agentov, aby ste sa neopálili! — *Štefan Mochler* z Plavnice, šiel domov s tovarom, na ceste ale kuknul do krčmy, kým však tam sedel ukradli mu z voza tovaru za 20 korún. Teda zas len tá pálenka oškodila človeka. — *Štefana Matúšak*, gazdu z Hrapkova ešte na križový jarmok olúpil akýsi šudier o 600 korún. Peštianska polícia lapila teraz toho dobrého vtáka. Volá sa Julius Romanko a pre podobné pekné kúsky sedel už viacej rokov vo väzení. — *Šarišský podžupan* rezoloval pre katolícku školu kojecicku z muzičného fondu 222 korún a 30 hal. — V kšičkom biskupstve tieto dni zomrel *Peter Muhay*, farár z Aranyidy, ktorý dakedy ako duchovný účinkeval v Hermanovcach v Šariši. Žil 67 rokov, Bohu a cirkvi slúžil za 43 rokov. O. v. d. m. P.

Zavraždený mních. Neďaleko švajciarskeho mesta Freiburg v úpäti jedného vrchu žil jeden mních, ktoréhožto pre jeho nábožnosť na celom okolí ctili. Od niekoľko dní mnícha nebolo vidieť, čo bolo ľuďom napaďné a preto šli do pustovne, kde mnícha našli zavraždeného. Malý domec bol ozbýjaný a tak mních padol v obeť lúpežnej vražde. Páchatelom ešte neprišli na stopu.

Železničný štrajk v Bulharsku. Zo Sofie oznamujú, že štátni železniční zamestnanci žiadali od vlády popravnenie platu a obľahčenie práce, vláda ale žiadosti železničiarov jednoducho odmietla. Následkom tohoto bulharskí železničiarci chystajú sa k šveobecnému štrajku, ktorý môže vypuknúť v každú hodinu, lebo železničiarci chcú predstihnúť ten zákonný návrh, ktorý vláda nanáhle zhotovila a v najkratšom čase chce predstrel sobranju (snemu) cieľom prijatia. Dľa tohoto zákonného návrhu, každý štátny zamestnanec, akonáhle začne štrajkovať, ztratí právo na pensiu. Riaditelia štrajku sú presvedčení, že zastavenie práce potrvá aj za tri týždne. Vláda porobí prísne poriadky, aby štrajk prekazila. Tento štrajk železničných zamestnancov môže mať ľahko vážne následky.

Hlad v Číne. Z Pekingú oznamujú, že pre ustavičné pršky žatva bola veľmi slabá, následkom čoho v provinciách Anhui, Honau, Santung a Kingsu ľud hladuje. V posledných 40 rokoch nebola taká veľká bieda v týchto državách, ako je teraz. Asi štyri milliony ľudí nemá čo jesť, takže tisíce a tisíce obyvateľov opúšťa Čínu. Behom krátkeho času asi päťdesiat tisíc hladujúcich prišlo do Pekingú. Vláda není vstave pomôcť hladujúcim obyvateľom a len toľko urobila, že v spomenutých provinciách zastavila vyberanie daní, aby aspoň tým ulavila biedu trpiacim.

Hlad v Rusku. Z Petrohradu oznamujú, že knieža Orbeliani minulé dni vrátil a z východného Ruska do Petrohradu a hovoril, že tamojší obyvatelia hrozne trpia pre hlad. Obyvateľstvo žíví sa úplne neztraviteľnou potravou. Vládou vyslané výbory všade neskoro dochádzajú s potravou a obilie ešte vôbec nedovážajú na ťažko navštviený vidiek. V Simbirsku niet ani kuriva, následkom čoho tamojšie obyvatelstvo hrozne trpí aj pre zimu.

Víchor shodil vežu. V talianskom meste Palermo minulé dni bol obrovský víchor, následkom ktorého sa veža kostola Buon-Riposo zrútila. Rumy veže padly na susedný kláštor. Šesť mníšiek dostalo sa pod rumy, ale žandári a ohňohasičičia nešťastné mníšky ešte dosť záveľasu oratovali.

Štrajk srbských poštarov. Z Belehradu oznamujú, že v Srbsku asi štyristo poštových úradníkov zastavilo prácu, lebo sú není spokojní s platom. Poštári sa vyhrožujú, že jestli im nepopravia plat pred srbskými Vianocami, kedy je najväčšia premávka, ešte osemsto úradníkov zastaví prácu.

Osožné a chytré prevedenie parcellovania.

«A Kisbirtokosok Országos Földhitelezete» «Krajinský gruntovno-úverkový ústav» do obchodného oboru svojho prevzal provodenie parcellovania a ku tomuto cieľu udelovanie požičiek. Cieľ ústavu tohoto vytvárajú užernictvo každého druhu, preto on sám nekupuje majetky ku parcellovaniu, lež na žiadosť prevezme za miernu odmenu unovania úplné prevedenie parcellovania (rozumie sa prácami právnymi, mernickými a v gruntovných knihách) a k tomuto cieľu vyšle na miesto svojho splnomocneného človeka, ktorý stará sa o prevedenie všetkých prác miestnym požiadavkam zodpovedne. Ku cieľom parcellovania ústav ochotne povoluje požičku do dvoch tretín ceny pri výhodných podmienkach, o čom vysvetlenie, prospekt, hlavná správa (Budapest, V., Géza-u. 2.) na žiadosť ochotne odosiela. — Výhody spoluúčinkovania ústavu sú: 1. Lacné prevedenie parcellovania. 2. Ústav nerobiac nároky na podiel osahu, kupec v tej cene dostane pozemky, v akej ich majiteľ odpredá. 3. Kupec a odpredavatelja pozbavia sa všetkých starostí parcellovania. 4. Odpredavateľ naraz v jednej sumne dostane kúpnu cenu. 5. Spoločná zodpovednosť je vytvorená. 6. Všetky útraty dávajú sa popredku. — Zvláštne výhody ústavom povolenej požičky ku parcellovaniu: 1. Pripadný diel podlžnosti spláca sa pozadne. 2. Požičky povolujú sa počnúc už od 300 korún. 3. Požička vypláca sa celkom v hotových peniazoch. 4. Listina verejného notára není potrebná, potrebuje sa len lacné uhodnovenie notárske. Ústav požičku vypovedať nemôže.

Záhadný útok na jedného horára. Zo Szekszárdu oznamujú, že tam minulé dni neznámy človek spáchal vražedný útok na hlavného horára kniežata Alfreda Montenuova na Jozefa Schindlera. Pred tromi rokmi cez ten istý oblok strelili na predchodcu terajšieho horára Karola Mayera. Útočník vedel, v ktorej izbe a kde spáva hlavný horár Jozef Schindler a cez okno strelil naňho. Hlavný horár ale, ktorý včas ráno vstáva, ešte pred 5. hodinou vstal z postele a takto šťastlivo vyhnul nebezpečnému výstreľu. Guľa vrazila do postele. Útok spáchal pravdepodobne volaktorý pytlák, lebo hlavný horár veľmi prísne zachodí proti pytlákom.

Nepokojní gazdovskí robotníci. Z Debrecína sdeľujú, že na taňach, nachodiacich sa v chotári Balmazujvárosu, menovite na Semseyho panstve medzi gazdovskými robotníkmi vypukla vzbura a väčšina robotníkov vypovedala štrajk. Čelad nechce konať žiadnu robotu. Teraz by sa mali uzavrieť smluvy ohľadom žatvy, ale robotníci nechcú to urobiť a štrajkujú, a síce tak, že nekrmia dobytok. Poneváž štrajkujúci terorizujú aj robotníkov susedných tani, zakročila proti nim aj žandarméria.

Mesto bez osvetlenia. Z Baňskej Bystrice oznamujú, že tam za viac dní padal hustý sneh a teraz nastala tuhá zima. Následkom veľkej zimy v rezervoáre zamrzla voda, ktorá hnala elektrické stroje, tak že mesto ostalo bez osvetlenia. Prípád vzbudil veľkú rozhorčenosť, lebo od septembra každý mesiac raz, dva razy elektrické osvetlenie vypovedalo službu a mesto ostalo v tme. Z tejto príčiny v obchodoch a dielnach museli pozapalovať sviece a na uliciach zažali staré petrolejové lampy. V divadle nemožno bolo vydržiavať predstavenia. Nespokojnosť obecnstva vzrastá, lebo jak nenastane ľavnejšie počasie, tak mesto za dlhší čas ostane bez osvetlenia.

Srážka vlakov. Z Londýna oznamujú, že pri stanici Elliot udalo sa veľké železničné nešťastie, ktorému 22 ľudí padlo v obeť. Aj člen nižšieho parlamentu Bluck počas železničného nešťastia zlomil si obe nohy a o nedlho zomrel. — Z Hamburgu oznamujú, že na nový rok z Hamburgu do Kölnu jachajúci rýchlovlak pri Ottersbergu srazil sa s jedným nákladným vlakom. Štyria železničiarci zomreli, jeden bol ťažšie a šiesti ľahšie ranení. Aj z cestovateľov utrpeli viaceri menšie úrazy. Poštový vozeň úplne zhorel. — Z Oderbergu oznamujú, že na čiare košicko-oderbergskej železnice medzi stanicami Orlau a Reichswaldau srazily sa dva nákladné vlaky. Jeden vodič vlaku naskutku zomrel, druhý ale utrpel nebezpečné úrazy. Jeden nákladný vozeň úplne zhorel a desať iných vozňov sa dolámalo.

Nehoda na veži. Z Viedne oznamujú, že na nový rok predpoludním jeden mechanik vyšiel na vežu chrámu sv. Štefana, aby opravil plynovú cievu. Mechanik ale následkom vdýchaného plynu ostal zle, tak že nižšie pracujúci ľudia museli telefonovať pre dobrovoľných ochrancov. Ochraný lekár sa vyškríbal na vežu a poskytol mechanikovi prvú pomoc.

HOSPODÁRSTVO.

Drobnosti.

1. Koza je veľmi skromné zviera a predsa dobre sa odsluhuje. Najviac ju dochovávajú Španielčania, držiace pred očima týchto desatoro prikázaní: 1. Vyber dobre kostnatú a jak možno bez rohov kozu na držanie. 2. Drž dobrých capov a z čí ďalších krajov. 3. Capov, najmä v čas párenia, dobre chovaj. 4. Capa od dvoch rokov potrebuj a stádo jeho nech nepočítuje vyše 80 kozí. 5. Capovi cez tento čas dávaj obrok. 6. Usiluj sa stádo skrze obnovenie popraviť. 7. Maštal drž čisto, cez leto ju prevetievaj (luftuj), v zime ju drž v teplé. 8. Stádo nech chodí čím viac po vonku. 9. Poneváž koza je paškrtná, tak treba často meniť jej pokrm. 10. Koza rada má spoločnosť, tak nech sa z celej obce spolu pasú.

2. Všeobecná mienka je, že krmu namočenú v teplých pomyjach treba dávať lichve, že potom takúto ľahšie trávi, kravy však lepšie doja od nej. Mnohí hospodári ale hovoria, že len nemocnú lichvu načím takto krmíť, poneváž má lenivý žalúdok, ktorý zle trávi, ale zdravú lichvu nenie dobre chovať s takou krmou, lebo tejto len vtedy padne krma na užitok, keď ju dokonale prežuje. Čím je krma suchšia, tým viac sliny potrebuje statok, aby dokonale užil krm, od ktorého silu dostane. Preto je zapotreby, aby statok suchú krmu dostával, ale pritom žiada on zavše aj teplý pokrm, najmä v zimnom čase.

3. Pod zemiaky nenie dobrý frišký maštalný hnoj, lebo od neho zemiaky silno ženú, majú veľkú bylu a drobné ovocie, keď potom udre suchota prestanú riasť, zostanú drobné a ľahko hnijú.

4. Teľce tak bedlive treba opatrovať, ako aj malé deti a treba ich chrániť od prechladnutia. Ochorejú od mokrého a studeného steliva, ktoré hnačku zapričiňuje. Teľce potrebujú suchú, teplú maštal, ktorá je bez priedvanu (cúgu).

5. Veľmi dojný kravy, najmä za mladý, cez deň aj 4—5 razy treba dojiť, aby ich cecky nebolely od nadutia a aby neboly náchylné k tečeniu. Hlavná vec — keď len dva-tri razy dojme denne — riadne zadržať termín.

6. Že strom nerodí, to má veľa príčin a istotne ich najdeme, keď na toto pozorujeme. Jestli strom silne rastie a predsa nerodí, dajme mu vápna. Jak má hustú korunu, zplme z nej každý na križ stojací sneh. Jak je zem mokrá, teda studená, vykopajme pod korunou jarok a tak bude pôda teplejšia a suchšia. Keď strom vzdor hnojeniu ženie zle a je neúrodný, tak vonkoncom pňa

prerežeme jeho kôru. Ak zle ženie, prvej ho pohnojme a potom mu dajme vápna.

7. Hospodár veľa razy je prinútený také zrno, ktoré ináč na inšie chce upotrebiť, statku dať. Jak je zrno len trochu potuchlé, presušme a prevejme ho s lopatou vo vetre, aby z neho plesneň, huby zmizly. Potom ho uvarme a cez varenie nalejme naň čo aj tri razy vody. Keď ešte aj trochu soly prisypeme k nemu, tak bez obavy — najmä s inou krmou — môžeme ho potom dať lichve.

Gazdu.

DOPISY.

Zo Šariša.

Pochválen Pán Ježiš Kristus!

Velactený Pán Redaktor!

Prosím o uverejnenie tohto môjho dopisu v našom milom «Kresťane».

Spomenúť mi treba v prvom rade, že doposiaľ až veľmi zriedka čítať bolo dopisov zo Šariša v našom «Kresťane». Tohoto roku s Božou pomocou to snáď ináč bude. Do každého čísla pošleme aspoň jeden dopis a do chýrnika dakoľko vážnejších chýrov z našich krajov. Pritomne mi treba spomenúť tú veľkú radosť, akou oplývajú srdcia všetkých katolíkov v Šariši. Môžem povedať, že hory, lesy plesajú od radosti nad tým, že Boh všemohúci dal nám za arcipastiera tak horlivého, neunavene pracovitého biskupa a kňaza dľa Srdeca Pána Ježiša, ako je najdôstojnejší pán dr. Augustin Fischer-Colbrie. Pracuje on, ako dobrý pastier a spravodlivý a pečlivý otec nielen na našom večnom, lež aj na našom časnom spasení. Abych toto dokázal, vyzdvihnem len jednu vec z blahonosného účinkovania vremlilovaného a osvieteného pána biskupa nášeho. Len jeho obetám a povzbudzovaniu máme čo ďakovať, že minulého roku u nás v Šariši na viacej miestach vydržiavané byly sv. missie. Obce: Hanušovce, Pulčik, Kračunovce. Driňove (Samos), Veľký Šariš, Bajorov, Široké, Zborov, Hermanovce účastné byly toho vyznačenia a toho šťastia, že sa tam odbavovaly sv. missie. Po týchto miestach účinkovali velební otcovia Jezuiti a Lazaristi na večnom a časnom spasení veriacich šarišských. Ak hlboký vplyv majú na národ sv. missie a ak osožne účinkujú na ľud, to len jedným príkladom vysvčtím.

V jednej obci ztratil pred časom istý človek 2400 korún; jeho sused našiel tie ztratené peniaze, nevrátil ich však chudákovi oškodenému; nazdaval sa snáď, ako si to už prostého rozumu ľudia omylne a zle myslia, že nájdenú vec netreba majiteľovi navrátiť, bo mu to snáď Pán Boh dal. Oškodený ztratou toľkých peňazí upadol do veľkej psoty a môžeme sebe myslieť, aké peklo bolo

preto v jeho dome. Roky minuly a ztratené peniaze sa len nenašli. V tejže obci, kde sa to stalo, minulého roku vydržiavané byly sv. missie. A čo sa stalo? Tieto sv. missie taký vplyv maly na dušu toho človeka, čo tie ztratené peniaze našiel, že po svätej spovedi nájdené peniaze doniesol pátrom missionárom s tou prosbou, aby ich oškodenému navrátili a priložil ku tomu ešte aj interes na všetky tie roky, čo tie ztratené peniaze u neho podržal a s nimi kupčil.

Či mám ešte viacej povedať o veľkom osohu svätých missii. Nie. Príklad tento sám, dosť jasne hovorí.

Šarišan.

Kysucké Nové Mesto.

Pochválen Pán Ježiš Kristus.

Velactený Pán Redaktor!

Prosím o láskavé uverejnenie týchto mojich riadkov v našom «Kresťane».

S veľkou radosťou sdeľujem velacteným čitateľom a čitateľkám «Kresťan»-a a zvlášte našim dobrodincom, ktorí milodary obetovali na vystavenie zhoreného a zrúteného chrámu kysucko-novomestského, že tenže chrám Boží už vystavený stojí a aj služby Božie sa už v ňom odbavujú. Lenže vnútorné zariadenie, jako bočné oltáre, organ, lavice atď., nám ešte chybaju; to si dľa zákona farníci majú zaopatriť. Mnoho som sa staral, či to moji chudobní farníci budú môcť zložiť, čo nám ešte k tomuto ozdobeniu potrebné. A preto veľmi som sa potešil, keď som dostal z Ameriky list, v ktorom mi moji drahí farníci (z Budatin Lehoty) píšu, že mi na chrám Boží 510 korún posielajú. Všetci, ktorí na ten cieľ zo svojich ťažko zarobených peňazí obetovali, zaslúžia pochvalu a úctu, zvlášte ale dvaja kolektori: Štefan Adamuško z Lehoty a Ján Pika z Rudiny.

Jednotliví nasledovne obetovali: z *Lehoty*: Štefan Adamuško 30 korún, Ján Adamuško 50 korún, Ján Jastraban 20 korún, Ján Rudinec a Michal Ďarčo 25—25 korún, Štefan Rudinec a Michal Rudinec 20—20 korún, Ondrej Cupec 35 korún; z *Veľkej Rudiny*: Ján Pika 60 korún, Ondrej Hiravi 40 korún, Štefan Červen 35 kor., Zuza Hiravi 15 korún; z *Dubja*: Ignác Gajdoš 25 korún; z *Lieskovca*: Juro Šutý 30 korún, Martin Vrabel 2 korún 25 halierov; z *Radole*: Št. Trnka 19 korún, J. Čanecký 10 korún. J. Ščamba 5 korún, M. Kriváček 5 korún; z *Oškerdi*: Jozef Holtan 10 korún, Ján Holtan 5 korún, Žofia Panuška 5 korún. St. Kuchár 60 hal., P. Vojtaš 60 hal.; z *Nesluše*: Matej Homola 2 koruny 25 hal., Urban Puraš 60 hal.; z *Vadičova*: Ján Kuča 5 korún; z *Krasna*: Ondrej Sikora 5 korún; z *stolice zemplínskej*: M. Záhorski 2 kor. 25 hal.; z *gemerskej*: J. Leško 5 korún; z *Zastranja*: A. Jašo 2 kor. 35 halierov; z *Lisice*: Vojtech Kováč 60 halierov. Dohromady 510 korún.

Nech týmto našim dobrodincom za ich obetovosť sám Pán Ježiš odplatí, ktorému na Vianoce tak pekne obetovali na jeho jasličky: na svätostánok!

S Bohom!

Koloman Szmid, dekan-farár.

Pochválen Pán Ježiš Kristus!

Velactený Pán Redaktor!

Prosím o láskavé uverejnenie týchto mojich riadkov v našom «Kresťane».

Ako vôbec známo, my tu v okolí trnavskom zaobráame sa najviac s roľníctvom a dochovávaním pekného rožného statku, zahradníctvom, včelárstvom a minulého roku obdaril nás Boh hojnosťou svojej štedrosti, začo i pri tejto príležitosti vyslovujeme mu vrúčne vďaky. Spomenúť mi treba ako zvláštnu udalosť, že minulého roku velební pátri od Jezuitov z Trnavy odbavovali sv. missie v Dolnej Krupej. To sú vám darom reči od Boha obdarení duchovní otcovia, že ich je sotva viacej vitečnejších v našej milej vlasti ako sú oni. Nech ich Boh živí na mnohé letá, aby v krátkom čase navštívil mohli všetky obce v našom okolí! V dedinách, ako sú: Dolné Orešany, Smolenice, Nádaš, Boleráz, Bínovce atď. veľmi by bolo potrebné odbavovať sv. missie. Neidem ja tieto obce urážať a o nich zle písať, ale to už musím povedať, že sa v našich krajoch veľmi šíri nemiernosť v pití, totiž opilstvo. Do tohoto ohavného hriechu upáda u nás už i sama mládež. Proti tomu strašnému poklesku naseho ľudu najlepšie by mohli účinkovať sv. missie. Avšak i rodičia veľa môžu vykonať v tomto ohlade. Prosím preto rodičov kresťanských, aby väčšiu váhu kládli na kresťanskú výchovu dietok, lebo dieťa, ba aj starší, keď sa svetu oddajú, stanú sa svetármi. Všetci svetári sú ale modlári. Lebo lásku podľnú Bohu preukazujú jeho tvorou, jeden peniazom ako Judáš, druhý jedeniu a pitiu, ako nenasýtený boháč evanjelia a jeho nasledovníci, ktorým bohom je brucho; tretí nevďačnosti proti rodičom a vysokomyselnosti ako Absolon, štvrtý pozemským rozkošiam ako Šalomon, piaty kréme, šiesty hre atď. Všetci títo za našich časov podobní sú židom, ktorí na úpäti hory Sinai okolo zlatého teľaťa tancovali. Hlavnou zásadou všetkých svetárov je: Užijeme života, bo veď len raz žijeme, jezeme a pime, bo nevieme ako dlho žijeme. Všetkým týmto privoláva však sám Ježiš Kristus: Beda vám, ktorí sa teraz smežete, lebo budete kviliť a nariekať. Beda vám, ktorí ste nasýtení, lebo budete lačneť. Na veky ostane pravdou: že kto sa v živote pohráva s diablom, nemôže sa na druhom svete radovať s Kristom. Taktiež pravdu má sv. Bonaventura, keď pravi: Blázon, kto večný život premrhá za pomínutelný. Vyhybať treba teda každej príležitosti ku zlému a ku hriechu. Keď sa tohoto všetci verne budeme držať v živote, vtedy nevystane nám Božské požehnanie.

Verný katolík.

Sóskút (stol. stolnobilohradská).

Pochválen Pán Ježiš Kristus!

Mnohovážny Pán Redaktor!

Prosím o láskavé uverejnenie tohto môjho dopisu v našom «Kresťane».

Nedávno som vám písal, že sme si tu proti social-

demokratom založili kresťanský sociálny spolok robotnícky. Socialdemokrati nás preto pravda nenávidia. Preto nás nenávidia, bo neveria v Boha a jeho svätú cirkev. Katolícka cirkev ako pečlivá matka napomína nás a hovorí ku nám: aby sme v živote boli vždy dobrí katolíci, aby sme bojovali za pravdu, netrtili dôveru, aby sme sa modlili a pracovali a ostatné všetko aby sme ponechali Bohu. Socialdemokrati však, toto novomódne nešťastie terajšieho sveta, na napomenutia a učenie cirkve vycierajú zubami už aj v čisto katolíckych obciach. Drahí bratia a robotníci kresťanskí! Varujte sa týchto falošných prorokov, ktorí ako pažraví vlci v ovčej koži obskakujú kolo vás a príležitostne ako lvi ručiaci chodia medzi vami, hladajúce koho by prehltili. Bo čo chcujú socialdemokrati? Prpraviť vás chcujú o vieru, nádej a lásku. Odtrhnúť vás chcujú od pečlivej matky vašej katolíckej cirkve. Snažia sa búriť vás proti vrchnosťam cirkevným a svetským, zrúcať panujúci poriadok spoločenský, aby si na týchto zrúcaninách založili jejich nový štát socialdemokratický. Ku dosiahnutiu týchto zkazonosných cieľov držia bárs aké prostriedky za dovolené. Dobrej rady neprijmu. Keď im dáš do ruky dobré katolícke noviny, odhodia ich, bo oni celú múdrosť svoju čerpú len zo židovských novín. Keď ich napomínaš, aby neštrajkovali, bo tým len sebe škodia a osožia židom, vysmejú sa ti. Hej, bratia roľníci, nestavajme múry medzi nami a medzi tými, čo nám robotu dávajú. Približujme sa ku jejich srdcu šlachetným a kresťanským chovaním. Pracujme a modlime sa a budme spravodliví v našich požiadavkách. Nezpušťajme sa Boha a Boh nás neopuťí.

Kresťanský socialista.

Od «Stredišťa Kresťanských Spolkov».

«Stredište Kresťanských Spolkov» v mesiaci októbri roku 1905, na viacej miestach krajiny držalo porady s vodcami spolkov ku sväzku svojemu patriacich. Od týchto čias nashrňalo sa veľa záležitostí, ktoré vysvetliť a pretriasať treba. Z tejto príčiny «Stredište Kresťanských Spolkov» tohoto roku poznove a to hneď v mesiaci januári počnúť, kedy malí hospodári najviac času majú zaoberať sa so spolkovými záležitosťami, ku spolkovým poradám povoláva vodcov a priateľov kresťanských spolkov do nasledujúcich miest: Pápa, Szolnok, Győr, Nagykanizsa, Zenta, Miskolcz, Nagybánya a robí to s tou prosbou, aby tam v čo najväčšom počte shromaždit sa si nesťažovali.

Deň shromaždenia každému do sväzku nášeho patriacemu spolku na vedomie dame obežníkom, viacej denníkami a úradnými novinami našimi: «Szövetkezzünk».

Správa Stredišťa Kresť. Spolkov.
Budapest, IX., Bakács-ter 1.

Rozmary a žarty.

Nepárne čižmy.

Kapitán hromzí na svojho sluhu:

— Ty trubiroh, čo si mi to za čižmy doniesol? Každá inakšia, jedna s krátkou, druhá s vysokou sárou, teda nepár!

— Aj ja som si už dosť nalámaval hlavy, — odpovedal sluha — podivuhodné ale je to, že v kasárni ešte jeden takýto pár čižmami ostal.

Školákova starosť.

Janko, druhoročný školák, tohoto školského roku bol po prvý raz v škole. Keď prišiel domov, pýtal sa ho otec:

— Nuž Janko, jakože sa ti v škole vodilo?

— Dobré apko, — odpovedal školák — a kedyže budú už zase vakácie?

Z apatieky.

Do apatieky vkročil jeden chlapec:

— Prosim, či je už hotová tá medecína pre maminku?

Apatekár položil pred chlapca fľaštičku a riekol:

— Áno! Stojí 50 krov.

— Jaj Bože môj, — zľakol sa chlapec — ja mám iba 40 krov.

— Tak zabehni domov a prines ešte jeden šesták.

— Ale prosím ich, za ten šesták nech odpijú z medecíny, aby nemusel dvarazy chodiť.

Veľká zdvorilosť.

Lekár pred operáciou ku panej:

— Milostpani! Ak vám to radosť spôsobí — ja hotový som hneď teraz odrezať vám nohu.

Krešťania, kupujte len u krešťanov!

Spisy redakcii zaslané.

Obradoslovie (Liturgika) čili učenie o svätých obradoch Cirkve katolíckej pre katolícku dietku. Spísal Fr. Richard Osvald, kňaz arcibiskupstva oktrihomského. So schválením najdôst. ordinariatu ostrihomského. Trete illostrované vydani. Nákladom Spolku sv. Adalberta (Vojtecha) v Trnave (Nagyszombat) 1906. Cena tvrdoviazaného výtisku 50 halierov.

Členova knižočka Spolku Krešťanskej miernosti Složil Karol Szentiványi, správca Krajinskej Jednoty Katolíckych Spolkov Uhorska. S potvrdením cirkevnej vrchnosti arcibiskupstva ostrihomského. Obsahuje návod ku sriadeniu krešťanských spolkov miernosti. Litánie najsl. Srdeca Pána Ježiša. Rozjímanie. K dostaniu za 14 halierov u Správy «Krajinskej Jednoty Katolíckych Spolkov Uhorska», Budapest, VIII., Szentkirályi-u. 28.

Ježiš Priateľ Dietok. Modliaca a spevácka knižka pre školské dietky. Šieste vydanie, 332 strán. Cena jedneho výtisku v plátne viazaného 70 halierov. Za 80 halierov, ktoré sa môžu i v liste v poštových markách odoslať, pošle ju knihtlačiareň Karla Salvu v Ružomberku (Liptó-Rózsahegy) franko. Piesne (248) sa srovnávajú celkom s «Alleluja» spevníkom a z nich 48 sú vynótované. Každý rok sa z nej do 5000 výtiskov minie, dosiaľ za 10 rokov 52.000 (päťdesiatdva tisíc). Knižku zostavil Štefan Janovesik, farár likavský.

Posol Božského Srdeca Ježišovo časopis, obrazmi okrášlený k rozmnoženiu úcty božského Srdeca. Vychádza u pátrov-jezuitov v Trnave (prešporská stolica) mesačne raz. Predplatná cena na celý rok aj s prílohou 1 koruna 60 halierov. Pre Ameriku 3 koruny. Pre Rusko 2 koruny 50 halierov

I. Svätý Anton Paduanský, v čiernej plátenej väzbe s červeným rubom. Cena 60 halierov.

II. Breznové Kvetý. Malému Ježiškovi v kytku sviazal P. Štefan Soós, kňaz rádu karmelitského. Cena 60 halierov.

K dostaniu v kláštore Karmelitov, Budapest, VI. okr., Huba-u. 12. Tuže sú k dostaniu: Pátričky sv. Antona po 10 halierov, Agnušky sv. Antona so slovenským nápisom po 8 halierov. Podobne aj pátričky Ježiška po 10 halierov a Agnušky Ježiška po 6 halierov.

Krešťania katolíci, čítajte len dobré katolícke knihy a časopisy!!

Odpredaj oviec.

Z príležitosti odovzdania majetku do prenájmu (árendy), v majeri Štefana Rakovszkyho v obci *Nagyselemecz* (stolica liptovská) na predaj je 250 kusov pekných, zdravých, mladých a veľkých oviec sedmohradských k dojeniu.

Upozornenie. Viac ráz obrátili sa už ku nám jednotlivci s tým, zdá sa, že je spofahlivý ten alebo onen *ústav sprostredkujúci požičky*? — Otázka táto bude napozatým zbytočná, bo hľa my odporúčame, a síce veľmi vrele, jeden taký výborný ústav, ktorý je bezpodmienečne spofahlivý a nadto ešte aj je nie sprostredkujúci ale *požičky sám prevádzajúci ústav*, tak že trovy prostredníctva môže si usporiť ten, kto sa tu uchádza o požičku. Tento ústav je: «Kisbirtokosok Országos Földhitelintézete».

Ceny potravných článkov.

V Budapešti, 8. januára

Úradne značené priemerné ceny za 100 kilogramov.
Pšenica: tiská K 14'45—15'55, peštianska K 14'30—15'20, stolno-belehradská Kor. 14'05—15'05, banátska K

14:00—15:20. — *Raž*: K 12:65—12:95. — *Jačmeň*: na krm K 12:70—13:00. — *Ovos*: prvotriedny 14:60—15:00, druhotriedny ————. — *Kukurica*: K 9:80—10:10. — *Repica*: K 31:00—32:50. — *Proso*: K 14:40—14:90.

Múka:

č.	0	1	2	3	4	5	6
K	25:60	24:60	23:60	22:00	20:60	19:60	18:60
		č.	7	7½	8		
		K	17:00	15:20	12:00		

Drobné otruby: K 9:40, hrubé K 9:90.

Ďatelinové semä: lucerna (prima) K 116:00 do 132:00 za 100 kilogr.; Ďatelina K ———.

Zemiaky: (hornouhorské) ružové K 4:40—4:80, žlté K 5:00—6:00 za 100 kilogr.

Strova: Veľká biela fazuľa (bôb) K 20:50—21:50, tarkavá K 19:00—20:00. — *Hrach* lúpaný: K 24:00 do ———. — *Šošovica*, veľká čistá: K 70:00—80:00. — *Koňopné semä*: K 24:00—26:00. — *Lanové semä*: prima K ———. — *Rasca* (krmín): 88:00 ———. — *Mak*: K 80:00 ———. — *Ladník*: K ———. Všetko po 100 kilogr.

Koloniálny tovar: *Cukor* v klobúkoch K 73:00 do

73:50, kockový K 74:50—75:00, žltý K 72:50—73:00 za 100 kilogr.

Petrolej: Fiumánsky kríšťalový K 43:75, fiumánsky White-Star (***) K 40:75 za 100 kilogr.

Lekvár: srbský K 23:00—23:50, bosenský K 38:00 do 38:50 za 100 kilogr.

Slivy: bosenské (100 kusové) K 26:00—26:50, srbské (100 kusové) K 26:00—26:25.

Sviňská masť: budapeštianska K 142:00—143:00.

Slanina: vidiecka K 000:00—000:00, mestská 4 kusová K 110:00—111:00 za 100 kilogr.

Špiritus: Rafinovaný odanený vo veľkom K 146:50 do 147:50. Denaturalisovaný, ku priemyselným účelom jeden barill 42:50—43:00.

Vajcia: prima uhorské K 94—96, podlejšie K 85 do 86 jedna kystňa, obsahujúca 1440 kusov vajec, vo veľkom.

Maslo: k čaju K 2:30—2:50, k vareniu K 2:00—2:20, syr 12—18 h., všetko v kilogramoch vo veľkom.

Drúbež (hydina) živá. Husy k pečeniu K 1:20 do 1:30 za kilogramm; kurence k smaženiu K 1:40—1:50, kurence k pečeniu K 2:40—2:80, sliepky na polievku K 3:00—3:50 za jeden pár.

Malacské karpátske zdravotné pilulky.

Žalúdkove a brušné choroby, tvrdá stolica, hlavybolenia, závrat, zlatá žila a pečňové bolesti iste sa vyliečia už od 25 rokov oblubenými

„Malacskými Karpátskymi Zdravotnými Pilulkami“

sostavené sú dľa predpisu **dr. Kvapila** skrze

Jána Friedrich, lekárnik v Malackách (Prešporská stolica).

Jedna škatulka stojí 21 kr., balík so 6 škatulkami 1 zl. 5 kr. Jestli sa ale k cene piluliek 20 kr. priloží a celá summa po poštovej poučažke odpošie, tak sa pilulky frankovane kdekoľvek do celej monarchie odpošú.

VYSTRÁHA! Ponevač moje pilulky často falšované bývajú, prosím tieto len u mňa kupovať.

Velactený pán lekárnik! Prosím Vás, zašlite mi 4 (štyri) balíky vašich karpátskych piluliek; trpel som na zapenávku, porať keď ich užívam, mám miernu stolcu a celkom sa ľahšie cítim; prepustil som ich i mojmu priateľovi, ten trpel na nechôľ ku jedu i na žalúdkový katar; aj ten novorí, že bez nien nechce byť, a tak Vám obidvaja srdečne želame vy-okeho veka, aby Ste ešte mnoho nemocných mohli uzitavíť. S úctou značím sa.
V Erdeviku, dňa 3/I. 1905. **Karol Kupeczky**, staviteľ.

Či tený Pan Friedrich lekárnik v Malackách! Úctive prosím, že by mi ráčili poslať jeden balík karpátskych zdravotných piluliek, ktoré dobre účinkujú každému, pre moju manželku. Pán Boh Vám to odplať. Prosím čím skor.
Anibrustalva, 14 tého novembra 1905. **Michal Vida**.

Velactený pane lekárnik Friedrich v Malackách! Prosím zašlite mi jeden balíček Vašich karpátskych zdravotných piluliek pre moju manželku, ktorá ich už jednú upotrebovala a po upotrebovaní prestalo jej hlavybol nie a jej žalúdok počal tráviť a trús z nej ľahko šiel.

Keď dakto trpí na lamku, reuma, nech bezodkladne oprobuje tekutinu proti lámke od Jána Friedricha, ktorá istotne hojí lamku, pakostnicu, reumu, bolenie rúk, noh, križov, slabosť rúk a noh a všetky bolesti z úderu, natrhnutia, preslenia a vytknutia poelodiace. Cena 3 flašiek s obalkou a pošťou 6 korún. — Najstaršie a najbolastnejšie otlaky v najkratšom čase ztratia sa Clavethiom Jána Friedricha. Cena 3 flašiek s obalkou a pošťou 2 koruny. — Vsemožne potenie, nadevše ko noh a pod pazuchou hoje liek Jána Friedricha proti poteniu. Cena troch škatu s obalkou a pošťou 4 koruny. — Najlepší liek proti kaslu zachriypnutiu, kataru, zašľajmovaniam a kataru hrtaňa sú kroz Jána Friedricha snotovené Dr. Lager chyrué pilulky. Cena dvoch škatuliek s obalkou a pošťou 2 kor. 45 hal. — V každom dome nevyhnutelne potrebný liek je: kroz Jána Friedricha snotovená domáca masť, ktorá každú i tú najzastarejšiu ranu v kratkom čase vylieči. — Cena jednej dávky s obalkou a pošťou 2 koruny.

Teda Vás ešte srdečne prosím za rýchle zaslanie. Nech Vám dá Pán Boh milostivý ešte dlho žiť na tomto svete, aby ste vždy k Vám sa utiekajúci mohli pomáhať.

V Dolných Drškovach, 1-ho decembra 1905.

Antal Rédeky, roľník.

Blahorodý Pane! Pošlite mi za-e obratom pošty jeden balíček karpátskych zdravotných piluliek chýrečnyčk čím najrýchlejšie. Nech ten milostivý Boh Vás dlho roky udržuje v dobrom zdraví, aby ste mohli pomáhať nemocným s Vašími výtečnými pilulkami. So srdečným pozdravom a hlbokou úctou značím sa vo Vídne, dňa 22. novembra. 1905. **Štefan Sauč.k.**

Velactený Pane lekárnik v Malackách! Prosím, zašlite mi z vašich výborných karpátskych piluliek jeden balíček so 6 škatulkami na dolierku, ktoré mi od hlavybolenia a planeho žaúduka dobre účinkovaly. Zo-tavam so srdečným pozdravom.
Arva-Erdök, 16-tého decembra 1905. **Ján Chudoba**.

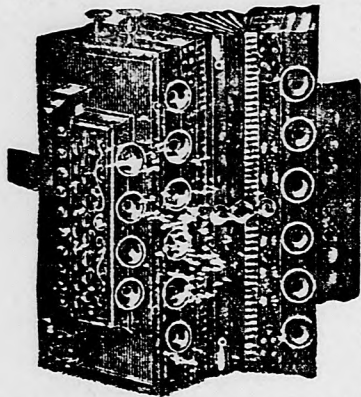
LÁMKU, pakostnicu, reuma najbezpečnej bieči Ladový lieh. Jedna fľaška kor. 1 20. Szémann lekárnik. Hatvan.

Dr. FLESCH-a lieh proti lámke

jedine istý liek proti reume, lámke, boľeniu rúk. nôh
Účinkuje podivne chytré a istotne. K dostaniu: v
Dr. FLESCH-a lekárni ku KORUNE Győr (Ráb) Baross-u. 26.
1/2 decilitrová fľaška na prábu 2 kor.; proti zastaralej
nemoci veľká fľaška pre «rodinu» 5 kor. 3 malé, alebo
2 veľké fľašky pre «rodinu» posielajú sa franko.

Na 30 dni pohľad.

dľa podmienok mojeho cenníka, teda bez rizika pre
objednavateľa posielam špoštovou dobierkou moje:

«Priateľ ľudu harmo-
niky» číslo 663, abyel
o nedostiziteľnej so-
lidite jejich každého
presvedčil. Táto har-
monika má garan-
tované spirály per-
nielen pre tikadla
lež aj pre basy a
klapne luttu, má
ďalej 10 tikadiel, 2
registre, dupované
hlasy, 48 hlasov. tri-
rady trub, mahagon-
nou farbou poltiro-
vané čierne vkladky s
barvistými okrajky
niklovú okovu, du-
pované mešky, mesačné chraničlá a držadlá, v-likosť
31x15 cm. a stojí kus K 7.40. Škola k samoučeniu ku
každý harmonike zdarma. Lacnejšie a menšie harmo-
niky k naučeniu sa hrať na harmonike zvlášte pre-
deli po K 2.50, 3.20, 3.80, 4.80. Fa nejšie harmoniky
po K 8.60, 9.50, 10.20, 11.40, 16.50 vybrať si možno dľa
mojho cenníka. Moje harmoniky neni sú podrobené hra-
ničnému mytu bo sú celkom české dô-oby. čo prosím do
povahy vziať. Žiadne riziko. — Možno vymeniť, alebo
peňaže zpiatky dos at. Rozposiela špoštovou dobierkou
vývozný dom hudobných nástrojov

JAN KONRAD Brůx 1194. (Čechy.)

Velký cenník s 3000 obrazmi posielá sa komukoľvek
na žiadosť zdarma a franko.

**Zachovanie zdravého
ŽALÚDKA**

spočívá hlavné na zachovaní, podporovaní a upravení dobrého
travení a odstranení škodlive zápečenía. Osvedčeným doma-
cím prostriedkom z účinných bylinných latek
pečlive pripraveným, ktoré užívaním podporujú
a upravujú travenie, chuti k jedlu povzbuzuje
a mierné, bezbolastne precistenie pôsobí a tak
známe následky nestriednosti, pochybné diety,
nastudene a neprijemne zápečenie -tolice na
pr. zahu, nadpnutie, tvorenie sa prezbytočnej
kyseľiny, krčvitej bolesti zmiňuje a odstra-
ňuje, jest Dra Rosi balsám pre žalúdok z
lekarne B. Fragnera v. Prahe. 1/2 fľaška 1 kor., 1 fľaška 2 kor.

VÝSTRAHA! Všetky časti obalu opatrené sú ochra-
nou známou.

Hlavný sklad v lekárni:

B. FRAGNER, c. a kr. dvor. dodovateľ

„u Cerného orla“, PRAHA, Malá Strana čis. 203,

roh Nerudovej ulice.

Objednávky pošťou vyrzuji se
obratem.

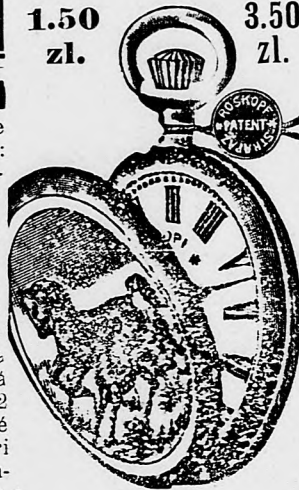
Proti predestlání K 2.56 zasíla sa veľká
fľaška, proti K 1.50 malá fľaška frankov.
na všetky stanice Rakúsko Uhorska.

Sklady v lékarnách celého Rakúska. Hlavný sklad u
Jozefa Tóroka v Budapešti. I.

**Nekupujte
hodiny.**

Kým nevedíte náš cenník. Do-
stanete za:

1.50 3.50
zl. zl.

- Nikkel Roskopf hodinky ... 1.50
- Gol'in Roskopf " ... 2.-
- Stříbrné Roskopf hodinky 3.-
- S dvojm pokrývkom ... 5.-
- S 8. stříbrnou pokrývkou ...
- hodinky ... 5.-
- Tenke ocelové hodinky ... 3.50
- Americké zlatodubl. hodinky 5.-
- Původné Roskopf patent hod. 3.50
- Původné «Omega» ... 9.50
- Stříbrná pancel retiazka 1.-
- 14 karat. zlaté hodinky ... 8.50
- 14 karat. zlatá retiazka 10.-
- 14 karat. zlatý prstienok ... 2.-
- Pendlové hodiny ... 2.40
- So zvukom vázovych zvonov 4.50
- S muzikou ... 6.-
- Kukučkové hodiny ... 2.50
- Kuchyňské hodiny ... 1.20
- Budíče hodiny ... 1.20
- Budíče v noci so svetlom ... 1.50
- S dvojm zvonom ... 1.75
- Najnovšie budíče hodiny so
zvukom vázové, ho zvana
s byúcim strojom. ... 2.50

Troch rokov záruka na písme
za veci nezodpovedné vrátia sa
peňaže. Rozposielanie s pošto-
vou dobierkou.

**Mikša Böhnel
hodinár**

Viedeň, IV., Margarethen-
strasse 27. (vlastný dom)

Treba pýtať s 2000 obrázkami
oparený cenník franko a zdarma

Darmo a franko

posielam na žia-
dosť moj cenník s
viac než 3000 ob-
razmi rozličných
soidných nástro-
jov hudebných.

Ján Konrad

vývozný dom hu-
debnych nástrojov
Brůx č. 1195. (Čechy) Školské
nusié bez sľučka K 4.80, 5.50,
—, 7.60, K tomu sľuček K —.0,
1.80, Citary, harmoniky atď. na
sklade. Riziko vytvorené! Vými-
ena povolená alebo navratenie
peňazi.

!!! S 15 prvými vyznačeniami !!!
Ludvik Kállai motor dielňa
Budapest, VI., Gyár-u. 50.

Odporuča pri uplnej záruke
benzin-motore ku mlynom a iným priemyselným
pod ikom, ta tecz
elektrické benzinlokomobil stroje ku mláthe
s dvojm vystrojením ku čišením.

!! Úplná záruka za viborné mlatenie !!

!!! Jediva novota !!!

!! Najjednoduchší a najdokonalejší mláthebný stroj prítomnosti !!
Bez strojníka ľahko k vedeniu aj medzi domámi slamou
krytými. Cielom rozšírenia týchto najnovších strojov vymie-
ňajú sa staršie parostroje.

Osobtná trieda pre stroje polného hospodárstva ako:
parostroje, mlyny, rajtary, stroje k mlateniu a ku siatin atď.
O neostyžíte ľadéj zvláštnosti týchto strojov podáva
zpravy: P. baron Jozef Kemény, Maros-Nemefi (Sedmo-
krádsko). P. Tóth Péterbagi, Csantavér (Stol. Bács).
Cenník na žiadosť zdarma a franko.

Žiadajte si cenník

Zdarma a bezplatne zašlem
môj, v slovenskej reči, bonate ilustra-
vaný cenník, ktorý viac než 3000 obra-
zov obsahuje rozličných hodin, zlatých
a strieborných predmetov ako aj
hudobných nástrojov 289

JAN KONRAD

I. hodinová fabrika a exportný obchod
BRŮX No. 1233. (Česko.)

Súbeh.

Potravný spolok v Nitra-
Komjaticách uvereňuje
súbeh na stanici vedúceho
obchodu. Dôchodok: vydo
pozostávajúce z jednej izby
a jednej kuchyne, 80 kor.
mesačne ho ového platu a
vyhlád va 5% odmenu čis-
tého donosu. Potrebná je
znalosť maďarskej a slo-
venkej reči a Kaucia 1200
kor. Súbežne dopisy do
20 jnuara upravť treba
na spolkovú správu a stan-
ciu zaujať s 1 februárom.

Správa.

Lacné české perie.

5 kilo nové
tmavé driapané
9 kor. 60 hal.,
lepšie 12 kor.
Biele mäkké,
jak páner 18
kor.—24 kor.
Biele ako snah
mäkké ak paper, driapané 30
kor. 36 kor. Rozposielanie s
dobierkou franco; zamnenie a
nazpät prijati je pod touti vñm-
kou dovolenejšti sa pošto é
utraty vynahratia Benedikt
Sachsel, Lobeš 135 (pošta
Pilsen Čechy.)